

December 2014

Molenaars hebben (hadden?) de reputatie dat het eenlingen zijn die niet veel op hebben met collega's omdat die vooral als concurrenten worden (werden) gezien. In de moderne tijd is er geen kennisoverdracht meer van vader op zoon zodat de trucs en vakgeheimen binnen de familie konden blijven. Nu zijn er voor molenaars verenigingen met een opleiding: landelijk (Gilde van Vrijwillig Molenaars, GvVM) en specifiek voor Fryslân (Gild Fryske Mounders, GFM). De verschillen zitten hem voornamelijk in de voordelen van een regionale organisatie van opleiding en examinering. De landelijke club heeft sterke banden met de belangenorganisatie van de eigenaren: De Hollandsche Molen. Deze vereniging heeft maar een zeer klein aantal molens in eigendom, in tegenstelling tot De Fryske Mole die in onze provincie een flink aantal molens bezit.

Soort zoekt soort en zo is er een paar jaar geleden een overlegclub voor houtzaagmolenaars opgericht. Gluren bij de burens is altijd interessant en ook leerzaam. Nu we de molenaarskennis niet meer uit de familie opdoen, moeten we voorzichtig door schade en schande leren; overleg met vakgenoten is daar nu bijgekomen. Op 15 november was er in Ruurlo bij molen Agneta de jaarlijkse bijeenkomst van een dertigtal houtzagers die onder de paraplu van het GvVM ervaringen uitwisselen. Jan en Jaap figureren links op de enorme stapel eiken.

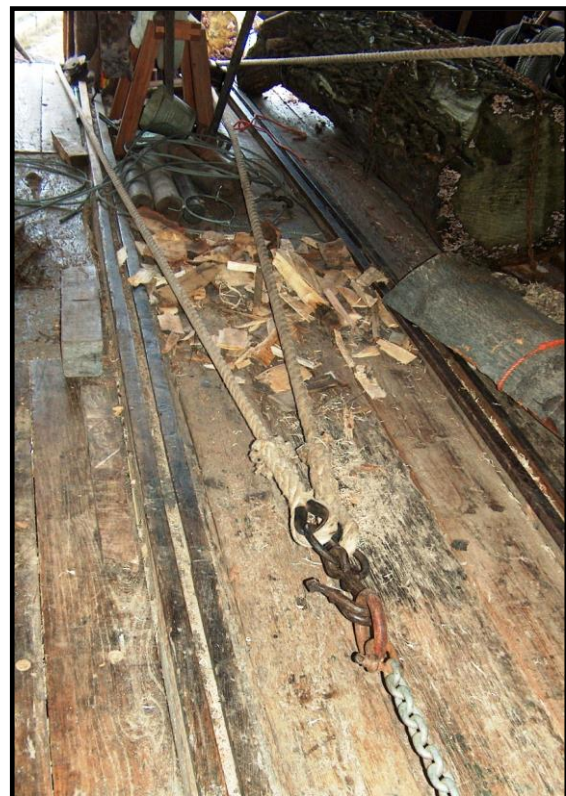
Bij het verleggen van zware stammen gebruiken we koevoeten om de boom stukje voor stukje opzij te wrikken. De naam van zo'n gereedschap is heel juist gekozen: het is een zware staaf met aan het einde een plat uitgesmeed gekromd vlak. Door de kromming kan er een stevige hefboomwerking ontstaan. Voor de zwaarste stammen hebben we behoefte aan koevoeten met een langere hefboom. Freek heeft uit stevig plaatstaal een paar voeten gelast en tussen de bevestigingsplaten zullen dikke essen stelen worden gemonteerd. De stelen worden nu met het kleine raam gezaagd uit de hartplaat die we eerder uit een gevorkte dikke es hadden gezaagd. De hartplaat was op het breedste punt iets te groot voor het kleine raam: er moest links nog een puntje worden weggehakt.

Molens worden altijd van stal gehaald om aan te duiden dat iets “typisch Hollands” is. Men zou denken dat tekenaars tijdens hun opleiding leren goed te kijken naar hun voorbeelden. Maar nee; onlangs was het weer raak. Bij de kwestie welke buitenlanders na een strenge selectie welkom zijn in ons rijke landje en wie na afwijzing de wijde wereld wordt ingestuurd maakte de cartoonist *tom* in het dagblad Trouw een prent met een molentje (dat ‘uiteraard’ verkeerdom draait; zie de stand van de wieken).

In de zuidwesthoek van het balkgat heeft lange tijd een dikke populier klem gelegen in de modder van de ondiepte. Eerder heb ik al gemeld dat die stam zo vast dat we er een ketting op hebben stuk getrokken. Omdat hij wel in de weg lag hebben we zwaarder tuig ingeschakeld. Maar daarvoor moesten eerst de haalwerken gerepareerd zijn. Dat is zoals ook al gemeld nu voor elkaar. Met de haalwerken van zowel het grote raam als die van het middenraam en beide met een blok in beide draden lukte het wel. Met twee kettingen om de stam en dus vier draden om te trekken konden de stam evenwijdig aan opsleep van de helling over het randje halen. De vaste einden van de draden waren midden op de zaagvloer bevestigd aan het ankerroef van het slee-terughaalwerk. Toen de stam los was van de bodem konden we de spanning van de rechterketting (Ee-zijde) lossen om hem meer naar het rechtereinde van de stam te schuiven en zodoende ook dat eind uit het water trekken. Het was nog wel nodig de andere stam op de helling nog een stukje opzij te leggen.

Nu de helling leeg begint te raken, is ook duidelijk hoe nat de hellingplanken blijven in de schaduw tussen de stammen. Het is daar spekglad! Ook dat deel moet nodig worden geschrobd en geteerd. We wachten op een dag zonder wind - want zagen gaat voor...

Er is bijna alweer een jaar voorbij!

De molenploeg wenst u allen een prettig/nuttig/vrolijk/gezond 2015 toe.